

فراز و فرودهای مالیات بر درآمد در ایران

یک بار دیگر در قانون بودجه سال ۹۸ تکرار شد اما پس از تقدیم لایحه بودجه سال ۹۹ از سوی دولت به مجلس، با وجود پیشنهاد دولت مبنی بر استمرار روش ۵ پله‌ای مالیات بر درآمد، کمیسیون تلفیق در نهایت تصمیم به حذف پلکان ۳۵ درصدی گرفت. این تصمیم کمیسیون تلفیق با واکنش بسیاری از سوی کارشناسان همراه شد. تحلیل کارشناسان و البته اخبار منتشر شده از کمیسیون تلفیق نشان می‌داد این تصمیم تحت تأثیر لابی صنوف پر درآمد اتخاذ شده است. جدول شماره یک روش‌های مختلف محاسبه مالیات بر درآمد در سال‌های مختلف و همچنین پیشنهاد کمیسیون تلفیق را نشان می‌دهد. لازم به ذکر است اعداد یاد شده در جدول بر اساس سقف معافیت مالیات بر درآمد در لایحه بودجه سال ۹۹ معادل ۳ میلیون تومان تنظیم شده است.

جدول شماره یک - مقایسه روش‌های ۲ پله‌ای، ۴ پله‌ای و ۵ پله‌ای مالیات بر درآمد

۲ پله‌ای (قوانین بودجه تا ۹۶)	۴ پله‌ای (مصوبه کمیسیون تلفیق)	۵ پله‌ای (قوانین بودجه ۹۷ و ۹۸)
بازه درآمدی (تومان) بیش از ۲ میلیون ۲۱۱ میلیون	بازه درآمدی (تومان) بیش از ۲ میلیون تا ۴ میلیون	بازه درآمدی (تومان) بیش از ۲ میلیون تا ۴ میلیون
۱۰	۱۰	۱۰
۱۵	۱۵	۱۵
۲۰	۲۰	۲۰
۲۵	۲۵	۲۵
بیش از ۲۱ میلیون	بیش از ۱۲ میلیون	بیش از ۱۸ میلیون

تعیین نرخ مالیات بر درآمد وسط دعوی انتخاباتی آمریکا

همزمان با شدت گرفتن مطالبه کارشناسان اقتصاد در ایران مبنی بر دریافت مالیات بیشتر از ثروتمندان برای جبران کسری بودجه ناشی از تحریم نفت، کارزار انتخابات ریاست جمهوری آمریکا نیز تحت تأثیر همین موضوع قرار گرفته است. از جمله مهم‌ترین محورهای مورد بحث در سخنرانی‌ها و تجمع‌های انتخاباتی آمریکا، دریافت مالیات از ثروتمندان است. در همین راستا ۲۱ تن از سرشناس‌ترین نامزدهای دموکرات ریاست جمهوری آمریکا یعنی برنی سندرز و الیزابت وارن، پیشنهادهایی برای دریافت مالیات بیشتر از ثروتمندان ارائه کرده‌اند. وعده این ۲ نامزد دموکرات ریاست جمهوری آمریکا درباره دریافت مالیات بیشتر از ثروتمندان در واقع واکنشی به طرح دولت دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور کنونی آمریکا در ۲۲ دسامبر ۲۰۱۷ (یکم دی‌ماه ۱۳۹۶ شمسی) با عنوان «تخفیف‌های مالیاتی و اشتغال‌آفرینی» (Tax Cuts and Jobs Act; TCJA 2017) است. بر اساس این طرح که به قانون تبدیل قشر ثروتمند جامعه و صاحبان شرکت‌های بزرگ از تخفیف‌های مالیاتی برخوردار شدند. این تخفیف‌های مالیاتی به پهنانه افزایش شغل و رشد سرمایه‌گذاری طراحی و تصویب شدند. از جمله این تخفیف‌های مالیاتی، کاهش ضریب مالیاتی برای بالاترین پله درآمدی در قانون مالیات بر درآمد است. به طوری که درآمدهای بالاتر از ۵۰۰ هزار دلار (در سال ۲۰۱۸) که طبق قانون سال ۲۰۱۷ باید مشمول مالیات ۳۹/۶ درصدی می‌شدند، از آغاز سال ۲۰۱۸ به بعد، مشمول مالیات ۲۷ درصدی شدند. این تصمیم دولت با واکنش منفی بخشی از جامعه آمریکا و برخی نامزدهای کنونی ریاست جمهوری این کشور مواجه شده است. معترضان به این قانون معتقدند

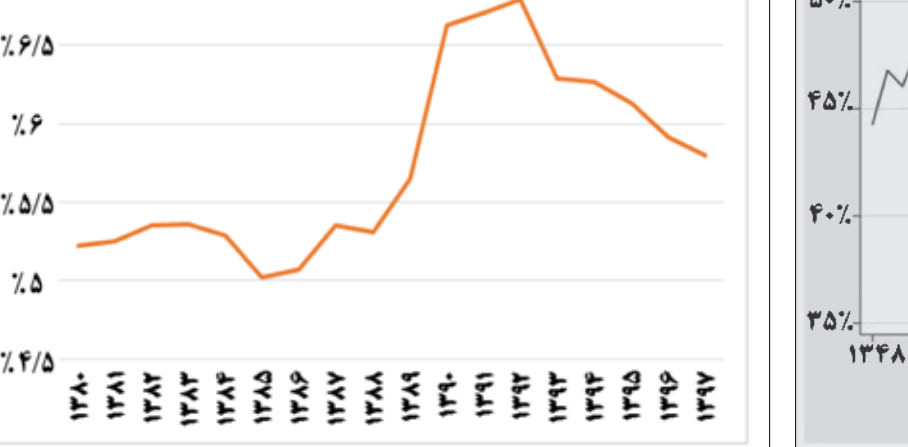
جدول شماره ۲ - پله‌های مالیات بر درآمد کنونی در آمریکا و پیشنهاد نامزدهای دموکرات

پله‌های مالیات بر درآمد در آمریکا (۲۰۱۸)	طرح دموکرات‌ها (چو سندرز)	طرح سندرز
بازه درآمدی (دلار) بیش از ۹۵۲۵	بازه درآمدی (دلار) بیش از ۹۵۲۵	بازه درآمدی (دلار) بیش از ۹۵۲۵
۱۰	۱۰	۱۰
۱۲	۱۲	۱۲
۲۲	۲۲	۲۲
۲۴	۲۴	۲۴
۲۲	۲۲	۲۲
۲۵	۲۵	۲۵
۲۷	۲۷	۲۷
۲۷	۲۷	۲۷
بیش از ۱۰ میلیون	بیش از ۱۰ میلیون	بیش از ۱۰ میلیون

شاخص نابرابری (جینی) در ایران

سهم بیست درصد فقیرترین جمعیت کشور از درآمد عمومی

«وطن امروز» گزارش می‌دهد؛ چالش «مالیات ثروتمندان» از ایران تا آمریکا

دیوار کاپیتالیسم

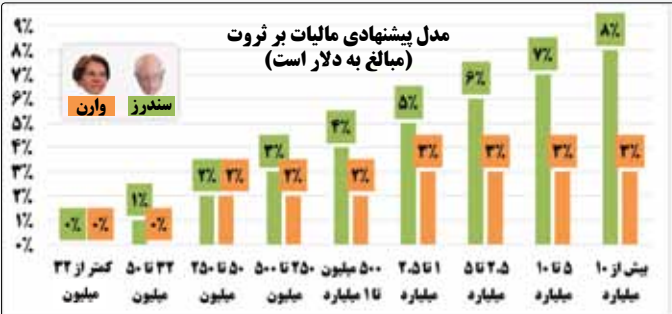
درصدی از درآمدهای بیش از ۱۸ میلیون تومان بسیار مورد انتقاد قرار گرفت. این تصمیم کمیسیون تلفیق که به گواه برخی اعضای این کمیسیون با اعمال نفوذ صنف‌های متمولی همچون پزشکان و وکلا و همکاری نمایندگان فعال در این صنوف رخ داد، در فضای رسانه‌ای مصداق تبعیض مالیاتی تعبیر شد. در گزارش حاضر «وطن امروز» وضعیت پله‌های مالیاتی آمریکا بررسی و با ایران مقایسه شده است. در این گزارش به سیاست‌های دولت‌ها در وضعیت ضریب جینی و شکاف اقتصادی اشاره شده است. از جمله توضیح داده شده است که در ایران دولت‌هایی با گرایش‌های لیبرالی، عمدتاً موجب افزایش شکاف طبقاتی و رشد ضریب جینی می‌شوند و در این دوره‌هاست که سهم طبقات ضعیف از درآمدهای ملی بشدت کاهش می‌یابد. در دولت‌های حسن روحانی، روند افزایش شکاف طبقاتی کاملاً ملموس است به گونه‌ای که در سال‌های ۹۲ تا ۹۷ هر ساله ضریب جینی افزایش داشته است.

دریافت مالیات بیشتر از ثروتمندان به مطالبه‌های جدی از سوی مردم در رقابت‌های انتخاباتی تبدیل شده است. نمایندگان مجلس این روزها در حالی تعطیلات انتخاباتی خود را سپری کرده و به فکر تبلیغات انتخاباتی خود هستند که پیش از این مصوباتی مهم در حوزه اقتصاد و بودجه درباره بودجه داشتند. از جمله مهم‌ترین موضوعاتی که در مجلس بررسی و مصوباتی درباره آن اعمال شد، موضوع مالیات بود. مجلس شورای اسلامی و بویژه کمیسیون تلفیق در حوزه مالیات، مصوباتی مهم داشتند که برخی از آنها مورد استقبال کارشناسان قرار گرفت اما برخی دیگر نیز بشدت حاشیه‌ساز شد و صدای اعتراض کارشناسان، رسانه‌ها و مردم را بلند کرد. این تصمیم‌ها بویژه از آن جهت مورد انتقاد قرار گرفت که به شکل‌های مختلف شامل امتیازدهی مالیاتی اعم از تخفیف یا معافیت به قشر پردرآمد بود. از میان همه تصمیم‌های نمایندگان، مصوبه کمیسیون تلفیق مبنی بر حذف پله مالیاتی ۳۵

«ثروت» در آمریکا معاف می‌ماند یا مالیات می‌دهد؟

پیشنهادی وی طی ۱۰ سال رقمی بالغ بر ۲ هزار و ۷۵۰ میلیارد دلار درآمد مالیاتی نصیب آمریکا می‌کند. در طرف دیگر اعضای پویش سندرز نیز تخمین زده‌اند پله‌های پیشنهادی سندرز برای مالیات بر ثروت طی ۱۰ سال رقمی معادل ۴ هزار و ۳۵۰ میلیارد دلار درآمد برای آمریکا به همراه دارد. نظرسنجی‌ها نشان می‌دهد پیشنهاد «تامین درآمدهای دولت با تمرکز بر دریافت مالیات از قشر ثروتمند» با استقبال قابل توجه جامعه مواجه شده است. استقبال جامعه آمریکا از پیشنهاد «دریافت مالیات بیشتر از ثروتمندان» طبق آمارها دور از انتظار نیست. آمارهای رسمی نشان می‌دهد نابرابری اقتصادی در آمریکا طی ۳ دهه گذشته

از طرح‌های مهم برخی نامزدهای ریاست جمهوری آمریکا، دریافت مالیات از ثروت است. در حال حاضر هیچ قانونی برای دریافت مالیات از ثروت در آمریکا وجود ندارد و قوانین مالیاتی در آمریکا بیشتر به انواع عایدی (درآمد، ارث و...) می‌پردازد. در این شرایط ۲ نفر از نامزدهای شاخص دموکرات یعنی الیزابت وارن و برنی سندرز، طرحی را برای دریافت مالیات از ثروت پیشنهاد داده‌اند. ابتدا الیزابت وارن بود که اقدام به ارائه پله‌های مالیاتی مطلوب خود برای دریافت مالیات از ثروت کرد. پس از وی سندرز هم مدل مطلوب خود را برای دریافت مالیات از ثروت ارائه کرد. پویش (کمپین) الیزابت وارن پیش‌بینی کرده است پله‌های

تشدید نابرابری اقتصادی در ایران در دولت‌های غرب‌گرا

میلیاردی بود. برخی از این پیشنهادها به شکل ناقص اجرایی شد و برخی دیگر از جمله مالیات بر سپرده‌های میلیاردی حتی به مرحله طرح یا لایحه هم نرسید. ریشه تعلل دولت و مجلس کنونی در اصلاح ساختار مالیات و حرکت به سوی عدالت اقتصادی را می‌توان در نوع نگاه و اندیشه اقتصادی و مدیریتی آنها جست‌وجو کرد. وجود دولت فعلی با حاکمیت گرایش‌های لیبرال در آن و مجلس فعلی و بی‌اعتقادی آنها به عدالت اقتصادی، باعث شده هرگونه حرکت به سمت دریافت مالیات از ثروتمندان با مقاومت بی‌حداقل بی‌توجهی آنها مواجه شود. این وضعیت همچنین سبب شده در ۶ سال گذشته، نابرابری اقتصادی در ایران افزایش یابد. آمارهای مرکز آمار نشان می‌دهد تقریباً در ۲۰ سال گذشته، روند نابرابری اقتصادی کشور کاملاً متناظر از گرایش‌های فکری و مدیریتی مجلس‌ها و بویژه دولت‌ها بوده است به طوری که شاخص‌های نابرابری از سال ۸۴ تا ۹۲ با روندی نزولی مواجه شده اما پس از روی کار آمدن دولت تدبیر و امید، شکاف طبقاتی افزایش یافته است. به گونه‌ای که شاهد کشیده شدن یک دیوار بین طبقات مرفه و پردرآمد و سایر مردم بخصوص

همزمان با فراگیر شدن مطالبه «مالیات بیشتر از ثروتمندان» در آمریکا در بحبوحه مباحث انتخابات ریاست جمهوری سال جاری میلادی، کارشناسان اقتصادی در ایران هم مدتی است بر این مسأله تأکید می‌کنند. شدت گرفتن تحریم نفت ایران و افت شدید درآمدهای نفتی باعث شده ضعف ساختار مالیاتی در کشور و در نتیجه کمبود درآمدهای مالیاتی بیش از پیش عیان شود. از همین رو طی هفته‌ها و بلکه ماه‌های گذشته، بسیاری از کارشناسان اقتصادی یا خطاب قرار دادن مسئولان دولت و مجلس، خواستار اصلاح فوری نظام مالیاتی به منظور جبران افت درآمدهای نفتی بودجه شدند. از جمله محورهای مهم مطالبه کارشناسان اقتصادی برای اصلاح ساختار مالیاتی، دریافت مالیات بیشتر از ثروتمندان برای جبران کاهش درآمدهای نفتی بودجه است. در این مدت پیشنهاددهی مختلفی برای دریافت مالیات از ثروتمندان ارائه شد که شامل افزایش پله‌های مالیات بر درآمد و افزایش ضریب مالیات بر درآمدهای نجومی، وضع مالیات بر خانه‌های خالی، مالیات بر خانه‌ها و خودروهای لوکس و همچنین وضع مالیات بر سپرده‌های

کاهش نابرابری پس از انقلاب اسلامی

سهم ۱۰ درصد ثروتمندترین به ۱۰ درصد فقیرترین جمعیت ایران

